

DATOS IDENTIFICATIVOS

Coñecemento do medio natural

Materia	Coñecemento do medio natural			
Código	V51G110V01901			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinador/a	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Profesorado	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Correo-e	monica.msanchez@gmail.com			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
Descrición xeral	A materia traballa os fundamentos científicos e tecnolóxicos do currículo de Educación Infantil, sobre todo o relacionado con coñecemento do contorno. Promove o entendemento do medio natural desde un punto de vista sistémico desenvolvendo unha actitude positiva cara ao medio.			

Competencias

Código	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática

D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer os fundamentos científicos e tecnolóxicos do currículo desta etapa, particularmente da área de coñecemento do medio natural, social e cultural.	B1	C33	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D5
	B5		D8
	B7		D9
	B8		D17
	B9		D18
	B10		D21
	B11		
	B12		
Entender o medio natural desde un punto de vista sistémico, considerando as interaccións que operan na Terra e saber analizar as súas consecuencias a escala espacial e temporal.	B11	C33	D5
		C36	D6
		C40	D7
			D8
			D9
			D11
			D12
			D17
			D18
			D19
Desenvolver unha actitude positiva cara ao medio e a súa intervención nel, resaltando, ao mesmo tempo, a noción de beleza existente no medio natural como valor estético.	B4	C33	D1
	B12	C36	D2
		C40	D3
			D6
			D8
			D9
			D13
			D14
			D15
			D16
			D20
			D21
			D22
Identificar feitos, leis, modelos e teorías das ciencias experimentais, interpretando informacións científicas para a comprensión do medio.	B1	C33	D1
		C36	D2
		C40	D3
			D6
			D7
			D8
			D9
			D13
			D14

Contidos

Tema

1. Introducción ao coñecemento do medio natural.	Enfoque sistémico e interdisciplinario dos estudos do medio natural: A paisaxe como punto de partida. A aprendizaxe do coñecemento científico.
2. Principios de ecoloxía	Visión dinámica dos cambios acontecidos no espazo e no tempo nos ecosistemas. Biosfera e as súas interaccións: Os seres vivos. Modelo de ser vivo e a súa relación co medio. Evolución e biodiversidade. Geosfera e as súas interaccións: O planeta no Universo. Situación, movementos e efectos terrestres. Minerais e rocas. A estrutura da Terra e os procesos xeolóxicos. O chan como exemplo de interfase entre os sistemas terrestres
3. As capas fluídas da terra	Atmosfera e hidrosfera. O aire. A estrutura da atmosfera. O clima e o tempo. O cambio climático. A auga.
4. Desenvolvemento sustentable	Medio e desenvolvemento sustentable.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	2.5	15	17.5
Traballo tutelado	15	28	43
Lección maxistral	25.5	35	60.5
Resolución de problemas de forma autónoma	2.5	9	11.5
Debate	1	2	3
Traballo	1.5	6	7.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos	Realización de debates e de xogos de simulación ciencia-tecnoloxía-sociedade-medio ambiente-xénero.
Traballo tutelado	A atención personalizada terá lugar na aula. En tutorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin
Lección maxistral	Exposición da profesora ou do profesor sobre ámbitos temáticos dos contidos da materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución en pequeno grupo e en gran grupo de exercicios pechados e de situacións-problema abertas sobre os contidos da materia, coa asistencia da profesora ou do profesor.
Debate	Formulación de ideas sobre temas de actualidade coa súa consecuente análise e debate razoado

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atender as necesidades e consultas do alumnado en equipo cooperativo relacionadas coas temáticas relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Desenvolverase presencialmente na aula.
Resolución de problemas de forma autónoma	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.
Estudo de casos	Individualmente ou en pequeno grupo atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas con este aspecto.
Traballo tutelado	A atención personalizada terá lugar segundo necesidades durante o desenvolvemento da actividade. En tutorías individuais ou en grupo dentro da propia aula ou no horario destinado para este fin. Tamén é posible esta atención personalizada utilizando ferramentas informáticas
Debate	Atención en equipos cooperativos na aula e individualmente.
Probas	Descrición
Traballo	Atención en equipos cooperativos na aula e individualmente.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula proporcionándolle orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e realización de tarefas.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballo tutelado	A avaliación dividirase en tres apartados: avaliación técnica, valoración dos contidos e da exposición oral. Na avaliación técnica cualificarase o desenvolvemento da presentación desde aspectos puramente informáticos. Nos contidos terase en conta: a súa relevancia e a súa adecuación á temática da materia si o texto presenta corrección gramatical e ortográfica e si emprégase un nivel de linguaxe culta e un rexistro formal. Na presentación oral valorarase si utilízanse expresións e vocabulario adecuado; si son capaces de expresar as ideas cunha linguaxe propia sen necesidade de ler literalmente as diapositivas da presentación, etc.	30	B2		D5
			B5		D8
			B7		D9
			B8		D11
			B10		D13
			B11		D14
			B12		D15
					D16
					D17
					D18
					D19
					D20
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución na aula de preguntas de resposta curta sobre os contidos da materia.	20	B1	C33	D1
				C36	D2
				C40	D3
					D6
					D7
Exame de preguntas obxectivas	Proba de resposta curta sobre os contidos da materia	30	B1	C33	D1
				C36	D2
				C40	D3
					D6
					D7
Observación sistemática	Avaliación continua a través do seguimento do alumno	20	B1	C33	D1
			B2	C36	D2
			B5	C40	D3
			B7		D5
			B8		D6
			B10		D7
			B11		D8
			B12		D9
					D11
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D18
					D19
					D20
					D21
					D22

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos, en tempo e forma segundo os prazos programados, por cada alumno no seu espazo persoal respectivo na plataforma virtual intranet, en formatos PDF.

Ao longo do cuadrimestre realizarase unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a súa participación activa nas clases.

Os estudantes que asisten á clase regularmente, ou que perderon un máximo de 12 horas de clase, serán avaliados a través da observación sistemática 20% nas clases, os traballos(traballo tutelado 30% e resolución de problemas e exercicios 20%), e unha proba final, exame 30%. É unha condición indispensable aprobar por separado a cada unha das partes. Con menos de 5 non se fará media.

Os estudantes que asistan á clase menos do 80% (que falten máis de 12 horas) deben realizar un exame específico que incluírá todos os contidos da materia, incluídos os traballos realizados ao longo do curso e os que o docente considere oportuno. Para aprobar debe obter polo menos un 5 nesta proba específica. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

As datas de entrega serán inamovibles.

A non asistencia do alumno á data, previamente pactada, para a/s exposición/s do traballo, será considerado unha falta grave, e non se poderá aprobar a materia sen habela levado a cabo.

Os estudantes que non alcancen o aprobado no curso poden presentarse na segunda convocatoria (xullo), neste caso, deberán presentar un traballo, si non o realizou e realizar o exame.

As datas dos exames publicaranse na web:<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>. Non se modificarán as mesmas e en caso de ser aprobado o seu cambio pola xunta do centro, tras solicitude formal e escrita, o exame que se fará será oral.

Ante a sospeita fundada de prácticas pouco éticas durante a realización da/s proba/s escrita/s, retirárase o exame e iso suporá o suspenso do alumno.

O contacto co docente realizarase a través do correo do CEU e manténdose sempre, as normas de cortesía e o coidado da linguaxe empregada.

A actitude do alumno en clase debe ser correcta, tanto en actitude como en vestimenta. en caso de non observala, non terán o dereito de asistir a clase.

Observacións: Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Abella, R.; Alcázar, V.; Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, Graó, 2009

Caamaño, A., **Didáctica de la física y la química**, Graó, 2011

Vega, S., **Ciencia 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2012

Vega, S., **Ciencia 0-3. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2010

Ramiro, E., **La maleta de la ciencia**, Graó, 2010

Chard, S.; Kogan, Y.; Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019

Mérida, R.; Torres-Porras, J.; Alcántara, J., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación infantil**, Síntesis, 2017

Bibliografía Complementaria

Arias, A., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia, 2009

Domínguez, G., **Proyectos de trabajo : una escuela diferente**, La Muralla, 2013

Bravo, M. P., **Los proyectos de trabajo : tejiendo sueños, construyendo vida en la escuela infantil**, Pirámide, 2016

Quinto, B., **Los talleres en educación infantil. Espacios de crecimiento**, Graó, 2009

Englehart, D., Mitchell, Albers-Biddle, J., Jennings-Towle, K. y Forestieri, M, **Juegos STEM en los Rincones de Aprendizaje Integrando la investigación de los más pequeños**, Narcea, 2020

Brugarolas Criach, I.; Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019

Moreno, R., **Experimentos para todas las edades**, RIALP, 2017

Pontalti, B., **Taller de mapas conceptuales y mentales Para aprender a pensar y organizar las ideas**, Narcea, 2018

Freeman el al., **Fundamentos de biología**, 5, Pearson, 2014

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Aprendizaxe das ciencias da natureza/V51G110V01403
